46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 507 Կ. ՊՈԼԻՍ 1902 ԴԵԿՏ. 21/3 ՅՈՒՆՎ. 1903 ՇԱԲԱԹ 4 ՇԷՎՎԱԼ 21 ՓԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎԷԼԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ՈՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Մկի մասէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
ادارهٔ خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան վճարմանս	
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսեւորմանի համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՇԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒ ՀԱՍՑԷԻՆ

Հիմա այս պահուս կատարելագործ ձեր վրայ կը մտածեմ պզտիկ սիրելիներս, մինի մինի հրեշտակներս։ Տըղաքներու ասները կը մտիկնան, կամ դանդը ձեզն է, տասը օրէն պիտի վայելէք զայն իր ամբողջ հրապոյրներով։ Հապա Մնուէնդը, ան անիկայ օրէսի կը վանտանի աղաքները, որ գիտնան որ բոլոր աշխարհը ստեղծող Ցիսուսը ըզլայէ՝ զզրեի՝ զէպէ մը եղաւ ու խանձարուրի մէջ փաթթուելով օրրանին մէջ դրուեցաւ։ Եղբա՛յր, քոյր յանէր Սիսուս զէպէրը որ զինք օրէին, մինակ մայրը կար քովը՝ Ս. Աստուածածինը, որ մրածին զաւիին օրրանին քով նստած՝ տաքովը զանիկայ կ'օրէր որ Ցիսուս չի լայ, ու ձերքովին ալ շուտ կոյի կար կը կարէր, ստրելու համար։

Ասանք գիտէք հարկաւ. ձեր պզտիկ մայրերը, դասախօսներն ու դասախօսուհիները պատմած են անոնց թէ, օ՛րէսի աղքատ էր Մարիամ Աստուածածին երբ Ցիսուսը ծընաւ։ Ինչը իր պաշտպանին՝ Հայր Յովսէփին հետ Բեթղէհէմ հիւր եկած էր, և որվհեան զանդգ իլինալու դրամ չունէին, անասուններու գոմին մէջ գաղնոցան ցուրտէն պատսպարուելու համար։ ուր ծնաւ Աստուածզէզէքը։

Եկեղեցին, այս ասներուն յիշատակներն է որ պիտի կատարէ մտ ատանէն. լամբերը ամբողջութեամբ պիտի վառին, քահանաները պիտի զգեստաւորուին, դպիր աղաքները ոսկեթել լանուած չուգիներ պիտի հագնին, հայրիկները, մայրիկները հեռեռեալ պիտի երթան, նոր լաթ, նոր կոշիկ պիտի հագնէք, պատուղներով լեցուն կոզանդի սեղաններուն չորս կողմը պիտի դառնաք, գանուեր մոմեր պիտի վառէք, պիտի ուտէք, խմէք, ցատկատէք ու ձեր ծնողքներուն ձեռքերը պիտի համբուրէք։

Իրաւ որ չատ անուշ օրեր են կանդնդն ու Ծնունդը։ Աղբարիկը զըզարիկ ձի մը պիտի դնէ ձեզի, քեռայրը գլխարկով մարդ մը որ չարունակ կը դառնայ, հայրիկը փոքրիկ երկթուղի կը, որ մինչեւ սենեակին դուռը կը ամի ձեզի, և դեռ ինչեր, ինչեր... այնպէս որ, հայրիկները անգամ պէտք ըլալ կուգեն այդ օրերուն։

Բայց, պզտիկ բարեկամներս, կը կարծէ՞ք որ ամէն աղայ ալ ձեզի չափ երջանիկ ըլլայ, իրեն նուէր բերող, պատուղ ծախող առնող, անուշեղէն եփող, աղբարիկ մը, հայրիկ և մայրիկ ունենայ։ Դուք արդէն գիտէք որ, ձեր դրացիներուն մէջ աղաքներ կան, որոնք զուրկ են տա ամէնքէն. և երբ, դուք ձեր նոր հագուստներով, ձեռքի խաղալիքներով ու գրպանի պատուղներով, կողանդին առաուն, մուրթն ու լուսաւն դարդ կ'երթաք ձեր ուսումնարանը ձեռքը պագնելու և նուէր մըն ալ անկից առնելու համար, անանք իրենց վիրը ծուած օ՛րէսի թաւքերնին պիտի կլլեն և «ախ» պիտի քաշեն ձեզի պէս ըլլալու համար։ Եթէ գիտնայիք որ անանց համար օ՛րէսի մեծ արժէք ունի հայր մը, մայր մը կամ իր վրայ գուրգուրացող, զինքը մտածող ազգական մը, այն ատեն ուելի սիրով պիտի պլլուէիք ձեր ծնողքին, անասնակութիւն պիտի չբնէիք, սիրտ չպիտի հատցնէիք, փողոցները չպիտի խաղայիք ու առաւ իրիկուն ուելի՛ ներեւոյթ դուրեամբ պիտի աղօթէիք Աստուծոյ՝ երկայն կեանք և գործի յաջողութիւն խնդրելով ձեր բարերարներուն համար։

Գիտեմ որ բարի աղաքներ էք դուք և երբ այդպէսի խաղալիքներով, պատուներով ու բարիքներով ուրախանաք, չէք կրնար դիմանալ որ ձեր տարիքը եղողներէն չատեր, անդին սիրտերնին կոտրած, տրտում տխուր մտմտան։ Այո՛, վստահ եմ ձեր բարի սիրտին մասին, և գիտե՛մ թէ այնպէս աղնիւ էք որ, Քրիստոս անգամ, նեղացաւ աշակերտներուն երբ անանք կ'արգիլեին ձեզի պէս պզտիկներուն, իրենց Վարդապետին մօտենալը։

Ձեր հասակակիցներէն բարի աղայ մը, Գ. Իսմոն Թիւլպէնճեան, որ ձեզի պէս ազնիւ սիրտ կը կրէ, Նամակ մը գրած էր մեզ երէկ, զոր կը յուսամ թէ կարդացիք։ Գ. Իսմոն, իր հայրիկէն տուած տասնոցներովը, 10 ղրուշ խնայած է եղեր, և մտածելով որ կանդնդին, հայրիկը արդէն ամէն բան կը բերէ իրեն, թէ՝ պատուղ, թէ՝ խաղալիք, թէ՝ հագուստ և թէ ուրիշ նուէրներ, իր տասկին կէսը մեզի ղրկեր է, որպէս զի հայրիկ մայրիկ չունեցող ազաքներուն կանդնդի պատուղ առնենք անով, ու Հիւանդանոցին մէջ գտնուող փոքրիկ աղաքներն ալ, ամէն տղոց պէս, ուրախ ու զուարթ անցնեն տղաքներու յատուկ այս ասնտան օրերը։

Գ. Թիւլպէնճեան գիտնալով որ իր զրկած 5 ղրշ.ովը կարելի չէ բոլոր աղաքներուն պատուղ կամ նուէր առնել, ձեզի ալ կոչում կ'ընէ, ո՛վ աղնիւ ու բարի սիրտ կրող պզտիկ աղաքներ և օրիորդներ, որպէս զի դուք ալ մէյ մէկ քիչ նպատէք և աղայէք ձեր ծնողքին ու բարեկամներուն որ անանք ալ նպատանեն, ու ամէն աղաքներն ալ ձեզի պէս ուրախ անցնեն Կաղանդը։

Հիմայ կարգը ձերն է ուրեմն, գործնական կերպով ցուցնելու համար թէ ո՛րչափ կը սիրէք ձեր հասակակիցները, ու ո՛րչափ կը մեղքնաք զանոնք։

Սակայն չունինք մի՛ ըսեր, դուք արդէն ամէն օր մէյ մէկ քիչ բան կ'առնէք ձեր ծնողքներէն. անոնցմէ ձեր կարողութեան չափ խնայողութիւն մը ընելով, 40 փարա, 2 ղրուշ կամ 5—10, կրնաք հասցնել մեր տպարանը, եթէ բարի կամք ունենաք։

Արդէն, ձեզմէ բաւական թուավ աղաք ղրկած են իրենց նուէրը և ուրիշներ ալ, կը լսենք թէ, այս բարեսիրական գործը առաջ տանելու համար իրենց ընկերներէն սկսած են դրամ հաւաքել։ Ձեր ամէնուն ալ անունները, թէ՝ վճարողներուն և թէ՝ աշխատողներուն, պիտի հրատարակենք թերթիս մէջ, որպէս զի ուրիշ աղաքներ ալ տեսնան թէ, ինչ աղէկ բան է ազնիւ ըլլալ ու ընկերին օգնելը։

Սա կէսը մինակ պէտք չէ մոռնաք որ, հազիւ 10 օր մնացած է Կաղանդին, և աղքատ աղոց երեսը խնդացընելու համար պէտք է որ չա՛տ ճարպարէք։

Ձի՛զ տեսնամ, պզտիկ բարեկամներս։

ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ՀՐԴԵՀԸ՝ ՄՕՏԱՆՑ

Զիւն, ձմեռ։

Հեռուէն, պանորդին ճականը գիշերին մեծկակ տարիքը կ'արձանագրէ ոգմուտ տալարկներու էջին վրայ, ու մօտէն, ձայն մը՝ հանգարտ գիշերին ամբողջ լռութիւնը կը պատռէ մէկէն ի մէջ։ Ինչտան կ'արթնամ, ու կարդալու կը նստիմ։ Գրքին մէջ կեանքն ներքնատան մէջ մը՝ որ դուրս բռնուած է մեր դէմի ցածուլիկ պատուհանէն։ Այս պատուհանը բաց չունի իր մէջ. միայն մէն է միօրինակ, սուր ու ցաւագին, երբեմն խաչափողին մէջ կապ կապ ըլլալով, երբեմն անկաշկանդ դուրս պոռթկալով հոնիէ, ուժով, ուժո՛վ, ձայնի հրամայուած բարձրութենէ՝ մէն ալ անդին։ Ցաւի երես չէ տեսած ան ծանը։

Ոմեր մը կը գուժուի ատով։ Մահ... Կրակն ալ նո՛յնքան և աւելի՛ եղերական չէ՞ միթէ։ Խարխափելով կը բանամ խցիկիս դուռը, և ամենուրեքն գլուխը, բարամբունքը բռնած՝ կ'պատեմ որ դաշտին յուզումս և անօրինակ կիսատումը ծընկուքներու։

Պարտէզիս հանդիպակաց պարապ ատունն է բռնկողը։ Մուս մութ ատուն ցարկէ է դարձած. և ինչ ցարկէ, Աստուած իմ, ցարկ մը որ կարմիր ու սեւ հագած է։ Կարմիրը բոցն է որուն ցոլքը՝ հրդեհը մեր պատուհաններուն կը քսէ, և սեւը ծուխն է՝ որով կը թխմուի դէպ ի վեր։ Ամենայն կարագութեամբ մը՝ ամենայն ուժգնութեամբ մը՝ ամենայն ոգեւորութեամբ մը՝ ամենայն ոգեւորութեամբ մը՝ ամենայն ոգեւոր

անկուի, ոդիւններուն չար չար չեղջին հետ, որուն վրայ նուխին մղձնէ ծիրերը կ'երեւան, տխո՛ւր արձանագրութիւնը մեռնող տունին։

Սեւ առագաստ ճերմակ վարագոյրը ինչած է։ Աչքի լուսող աչքի լուսդի։

Գիշերը դէպ ի արշալոյս իր ճամբորդութիւնը կ'ընէ զգոյշ ու լուռ քայլերով, փղոցի լապտերներուն եղբայրական ընկերչակութեամբը։ Աւտոբոյր կուտայ արեւելքի դիէն, ոդը մնացած տուներուն կռնակէն։ Հաւասխօսը կ'սկսի, աքլորներ իրենց գոչը կը ձայնձընեն, ժամու առողջ ձայնով դպիրներու փոխատացութեան պէս դէմ դէմի, հագագ հագագի։

Զրահներները կը փաստան դուրսը բոպիի, ցեխերուն մէջ, քրտնած արբած։ Անդին, մօտաւոր լապտերներ անուսկին կոթուններուն անցուած՝ կ'ուսիցին դեռ, մեռելին քով սպասող մարերու լուռ հառնումովը։

Վերջին անգամ կը կոխուի ջրհանը, գաղափարը մոթարկոյտին մթացումներուն վրայ կը միզէ. ամխացած գերաններ կը ֆարան, կը մրմռան ու կը լռեն։ «Հոգիի վրայ» դիակի մը կոփորդին՝ յետին մաս կոխուիլն է ան։ Ամբոխ։

Կը լուացուիմ։ Անձեռոցին փեռոտ երեսին մէջ դէմքս թաղած՝ «քարի լուս»ս կ'ըսեմ իմիններուս ու վեր կ'ելլամ հագուելու։

Լաթերս՝ որոնց մէջ ամիսներ ինքզինքս պահած էի, հոս են, ձեռք ձեռք պահէն վար կախուած։ Իրենց ճակատագիրը հրդեհումէ մոխրացում տարուերած էր գիշեր մը ոգլոյն։ Երշանիկ լաթեր, երշանիկ՝ դիրենք գործածողին պէս։

ԹԷՈԴԻՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄՐ. ԶԷՄՊԸՐԼԷԾՆ ՀԱՐ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Գաղթական նախարարը չատ գոհ մնացած ան խանդավառ ընդունելութենէն, զոր ըրին իրեն Տրբզանի մէջ։ Մր. Զէմպըրլէյն հետաքրքիր ժողովրդականութիւն կը չահի տեղւոյն մէջ, և ինքը ու կինը ուր որ երթան, համակրական մեծ ցոյցերու առարկայ կը դառնան։ Մր. Զէմպըրլէյն իրեն դիմող պատուիրակութեանց ըսաւ թէ, որ մը պիտի հաստատուի հար. Ափրիկեան դաշնակցականութիւնը, բայց ժամանակը չէ հասած դեռ, և նամանաւանդ որ, ամէն կողմ բաղձանք կայ որ, այդ վարչութիւնը հաստատուի, հար. Ափրիկէի իր նախկին վիճակը ստանալէն ետքը։ Նախարարը լորտ Մինտոբի պիտի հաղորդէ երկաթուղիներու և մաքսերու միացման խնդիրը։ Մ. Զէմպըրլէյն ցնծութեամբ կը սեսնէ որ, հար. Ափրիկեան գաղթավայրերուն մէջ անգլիական վաճառականներու ապահովման համար դիւրութիւններ կ'ընծայուին։ Գործադրական խնդրին նկատմամբ սակայն խնդրեց որ ժամ առաջ կարգադրութիւն մը ըլլայ ասոր։ Սա կարծիքը յայտնեց թէ, հար. Ափրիկէի մէջ գործի ընդարձակ ասպարէզ կայ հնդիկ գործաւորներուն համար։

ՀԲԵԱՆԵՐԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մեթոդիստական ժողովին դեմ. Զեր նիսաքն մէջ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ հպատակութիւն տալու հրեայի մը, որ այդ մասին խնդրագիր մը առած էր։ Ներկայուցիչներէն մէկը առաջարկեց որ այդ արտօնութիւնը քիչ մը ատեն ալ յետաձգուի, քանի որ հրեաները օտար երկիրներու մէջ ամբաստանութիւններ կ'ընէին Ռումանիոյ դէմ։ Սակայն այս ծրագրին հակառակեցաւ Ծերակուտական Կրօտիթէանս։ Իսկ հանրային կրթութեան նախարար Մ. Հարէ ալ յայտարարեց թէ, խոնարհութիւն չէ խորութիւն դնել օտարականներու և աւանդապահներու մէջիւ, և յարեց. «Օրէնքը պէտք է մարդու համար ալ արդարութեամբ և հաւասարութեամբ գործադրուի»։ Նախարարը ըսաւ թէ պէտք չէ նկատողութեան առնել այն մէկէ աւելի ամբաստանութիւններ, որոնք տարբերներու մէջ կը տարածուին։ Եւ իր այդ վճիռին իբր փաստաբանութիւն առաջ բերաւ սա խօսքը թէ ճշմարտութիւնը օր մը պիտի յայտնուի։ Ցեսոյ ըսաւ. «Ամէն մարդ պիտի ընդունի թէ Ռումանիա անխարտան է միշտ և բարեացակամ՝ հանդէպ ամէնուն, նոյն իսկ իր թշնամիներուն։ Պէտք չէ նոր ջնջք մը կամ փասա մը առ՝ մեր թշնամիներուն ձեռքը։» Ներքնագրէ ծափահարեցաւ դատական նախարարին այս յայտարարութիւնը։ Ցեսոյ ընդունեցաւ Հրեային բրած խնդրանքը, հպատակութիւն ստանալու համար։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱԴՐՈՇՄ

Ամերիկեան թղթատարութեան ընդհանուր Տնօրէնը, խմբագրած է ծրագիր մը, թելադրուած ճշմարտապէս օգտակար բարեփոխութենէ մը, թղթատարական վարչութեանց համար, որ կը հետաքրքրէ ոչ միայն Մ. Նահանգները, այլ նաեւ ամբողջ աշխարհը։

Խնդիրն է ստեղծել միջազգային թղթադրոյմ մը, ամէն կողմ արժէք ունեցող, որ սահմանուած ըլլայ դիւրացնելու թղթակցութիւնը աշխարհի ամէն երկիրներու միջեւ։ Ասոր պիտի կցուի նաեւ միջազգային փոխադրութեան միջոցը, փոխադրութեանը համար «քոլի բոսթալ»ներու, նման անոր, որ գոյութիւն ունի արդէն Մ. Նահանգներուն և Գերմանիոյ մէջ։

Դիւրին է մտաբերել թէ, այս տեսակ առաջարկ մը դուռ պիտի բանայ մեծ վիճաբանութեանց։ Պիտի յաղթանակէ՞ ասոնց։ Բաղձալի է որ յաջող արդիւնք մը ունենայ այդ առաջարկը. քանի որ անոր գործադրութիւնը մեծ դիւրութիւններու առիթ պիտի տայ։

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ԼԷՈՊՈԼԴ ԱՐՇԻԴՈՒՔՍԸ

Ժընէվէն կը գրուի թէ Լուիզ իշխանուհին սովորաբար միշտ զուարթ է, բայց երբ իր զաւակներուն վրայ խօսուի, իսկոյն կը տխրի։ Ժիրոնի մասին տռած սերը չի ծածկեր և կը յուսայ, հակառակ ամէն տեսակ դժուարութեանց, ամուսնանալ անոր հետ։ Իշխանուհին կը յայտարարէ նաեւ թէ գիտէ որ իր ամուսինը տակաւին կը սիրէ զինքը։ Կը յաբէ նաեւ թէ իր ամուսինը, անցեալ տարի ձիէն իյնալուն հետեւանքով, աւելի ղղային եղած է ու դիւրագրգիռ և ամուսնական պայմանին դէմ թեռանալէ առաջ, բաւական մտքատած է։ Իշխանուհին մայրին ծննդաբերութիւն պիտի ունենայ։

Իշխանուհին նամակ մը ղրկելով Տրէզտա գտնուող իր ծանօթներէ մէկուն կը բացատրէ հեռանալուն պատճառները, բսելով որ կեանքը չատ անտանելի էր իրեն։ Տալոչը հետ ալ տարձէկ չէր, վասն զի միշտ կը քննադատեր զինքը, ըսելով որ կեղծ վարմունք մը ունի և թէ կ'ուզէ իր երկինէն աւելի նախաժեծարութիւն ունենալ։ Իշխանուհին այդ նամակին մէջ կը յարէ թէ Ժիրոնի հետ ունեցած յարաբերութիւններուն նկատմամբ ըսուածները ճիշդ չեն, բայց չուզեր նոյն իսկ հերքելու ճանդրութիւնը տանելու, վասն զի միւս բոլոր զրպարտութեանց պէս կարեւորութիւն չի տար անոնց։ Իշխանուհին կ'ըսէ նաեւ թէ սխալ է այն լուրը. որուն համաձայն իր Տրէզտա վերադարձը փոփոխելի է, վասն զի ընդհակառակը իր հեռացումը մեծ դուռութիւն պատճառած է։

Լուիզ իշխանուհին իր վստահելի անձերէն մէկին միջոցաւ յայտարարութիւն մը ըրած է Սաքսոն լրագրի մը մէջ։ Կը յայտարարէ թէ կը ցաւի իր ազգը վրայ, որոնց մասին ունեցած բոլոր իրաւունքները պահել որոշած է։ Իշխանուհին այդ յայտարարութեան մէջ կ'ըսէ թէ իրաւ է որ դեռա. 7ին գումարուած ընտանեկան խորհուրդով մը որոշուեր է զինքը առանձնացնել, Անարէ Ժիրոնի հետ ունեցած յարաբերութիւնները երեւան ելլելուն հետեւանքով, բայց իշխանուհին այնքան խոհեմութեամբ վարուեր է որ այդ որոշումը չէ գործադրուեր։ Լուիզ իշխանուհին հիմա կը հարդայ Ալիքէա աը Վիլնեի ու Ալիքէա աը Միւսէի գոյները։ Թեանդլիհան, ֆերմանական ու իտալական գրգռանութեանց կատարելապէս հմուտ է, բայց Ֆրանսականին հազիւ թէ ընտելացած է։ Սաքսոնիայէն զրօսկուած պաշտօնեայ մը՝ Շեվայց, Ժընէվի մէջ քայլ առ քայլ կը հետեւի իշխանուհիին և Ժիրոնի։ Շեվայց ֆերակալման հրամանագիր մը ունի անոնց համար։ Անոնց պտոյտին սահմանը չար նեղ է, վասն զի Ժընէվէն քանի մը քիլոմէթր եթէ հեռանան, կրնան ձերբակալուիլ, քանի որ նոյն չրջանակէն հեռացած են։ Մ. Անարէ Ժիրոն ոչ միայն զանազան երկիրներէ և ծանօթ անձերէ չնորհաւորական նամակներ կը ստանայ, այլ նաեւ սպառնական գիրեր ալ կ'ընդունի։

* *

Լէոպոլտ արքիդուքսը յայտարարեց վիէննական լրագրի մը թղթակցին թէ պատանիներ է իր թոշակին չարունակութիւնը՝ որ դադրեցուցած է եւ թէ հակառակ պարագային դատարանի պիտի դիմէ, իրմէ գրաւոր երաժշտագիր մը կը պահանջուի եղեր, բայց մինչեւ հիմա չի հաւանիր, որով առկաւին կը պահէ իր դիրքին քննուած բոլոր իրաւունքները։ Պահանջուեր է իրմէ փոխել իր ազգութիւնը, ծանուցուելով որ հակառակ պարագային պէտք եղած պիտի գործադրուի իրեն նկատմամբ։ Լէոպոլտ արքիդուքսը յայտարէ է թէ ինքը պիտի չի՛գործադրուի աւարիական քաղաքացիութենէն, նոյն իսկ եթէ հարկ ըլլայ զրկուիլ իր անձնական իրաւունքներէն. բայց դժբաղդաբար Վիէննայի մէջ իրեն համար մը, որ մասնաւոր դատարան մը կը կազմէ՝ Սաքսոնիոյ իշխանին ու իշխանուհիին ամուսնական վէճին համար որոշում մը տալու պաշտօնով։

ՈՒԱՇԻՆԿԻՆ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Մ. Հէյ այսօր առացաւ Բռաձիլ նախագահին պատասխանը՝ Վէնէցուէլայի եւ ատրութեանց միջեւ եղած վէճը Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին ներկայացնելու առաջարկութեանը մասին։ Բռազիլ նախագահը կ'ընդունի այդ առաջարկութեան ընդհանուր ըսկզբունքները։ Այդ պատասխանը, այսօր, Լոնտոն, Պէրլին ու Հռոմ պիտի հաղորդուի։

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճիւմա կիւնիւ Սէլամլըգ բէսմը ալիսի Համիթիյէ ճամիի չերիֆինէտ իճրա պույրուլմուշ ապր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ. — Վեհ. Սուլթանը առիթ տուաւ եւրոպական նոր տարին առթիւ, չնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց հարկ եղած վեհապանծներուն։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ. — Եւրոպական նոր տարին առթիւ, ազի օր ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Մ. Գապրիթ, ընդունելութիւն մը կատարեց, որուն ներկայ էին դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, պատուոյ անդամներ 50 դրչ. տուգանք պիտի տայ և այսպէս պիտի խուսնայ պարտիզներուն տնմանք։ Եթէ ձերբակալուածներուն մէջ կառավարական պաշտօնեաներ գտնուին, իրաւունքը իրենց պաշտօնարաններուն լսեր պիտի տրուի։ Իրենց անունը սխալ ըսողներուն թոռերէն «Ինչուխտպէրներ պիտի ասնուին։

ԳԻՆԵՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը լսելով որ, հակառակ օրէնքին, դեռ տեղ տեղ մզկիթներու մօտերը գինետուններ կը գտնուին, հրամայեց բրաւ անմիջապէս գոցել այդ խանութները։

ՖԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Ցունաստան, Եգիպտոսի դէմ դրած քարանթիւնն 7 օրէն 5 օրուան իջեցուց։

—Աւազապահական Խորհուրդին որոշումով, Գէնատիրպասի (Գարսիդ ծոց) ժամանումներուն դէմ Եւրոպական դեկա. 30էն սեռնալ 10 օրուան քարանթիւնս մը դրուեցաւ։

ՖԱՐԱՌԷՕՑԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ, 190,000 ռակիով երկաթէ մեծ կամուրջի մը վերածելու համար, Գավիէրայի Նիւրլնպերկ քաղաքին գործարաններէն մէկը առաջարկութիւն մը բրած է ծովային նախարարութեան։

ԲԵՐԱՑԻ մէջ հաստատուած ռուսական ազգային վարժարանին պաշտօնական բացումը, նախընթաց օր կատարուեցաւ, դեսպան Մ. Զինովիէվի նախագահութեան տակ։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՑԻ առջեւ, Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան կողմէ չինուած նոր նաւամատոյցը հատարութեան տալու բացուեցաւ։ Նաւամատոյցը և սպասման օթոցները չատ գեղեցիկ կերպով չինուած են։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրեանի համար Բարիզի թերթերը կ'ըսեն թէ, Հռոմի դեսպան կարգուած է։

ԳԱԼԱՄԸՐԻ ԵՒ ՄՕՏԱՑԻ նաւամատոյցներուն առջեւ, վերջին փոթորիկներէն աւազ լեցուած ըլլալով, չոգենաւ չի կրնար մտնել հոն։

ԴԱՏԱԿԱՆ ԴՐՕՇՄՆԵՐ. — Վեհագիրներու և այլ դատական ծախքերու գանձումը կանոնաւորելու համար, դատական մասնաւոր դրօշմներ (մուհրէ մէ փուլլարը) պիտի հատատուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ. — Ըստ օրինի, պետական բոլոր հասոյթները, զինուորական, կապուածային և թէմէթիւի տուրքերը պէտք է մինչեւ Նոյ. ի վերջը գանձուած ըլլան։ Մեծաքարտոր, նկատելով տակաւին որ նահանգներուն մէջ դեռ այդ տուրքերուն հաւաքէն 1,726,000 ռակի անվճար մնացած է, և ասիկա մի միայն պաշտօնեաներուն անհագութեան հետեւանքով, գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին, որպէս զի պէտք եղած զեկոյցը ընէ, ատոնց գանձման համար։

ԴԵՐ-ԳՆԴԱՊԵՏ Տօքթ. Հիլմի պէյ, կայս. Պալատական բժիշկ անուանուեցաւ։

ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ.—Կարմիր ծովի մէջ հաստատուած չորս փարոսներուն չինութիւնը աւարտած ըլլալով սկսած են վառել։

—Իպրէնէբրուսի փարոսին վերաշինութիւնը մարտին պիտի սկսի։

ԾԱՌԱՅՈՏՆԵՐԸ .— Ամերիկեան Ընկերութիւն մը գնած ըլլալով Քաւալայի գրեթէ բոլոր ծխախոտները, գինները այդ պատճառով հարիւրին 30 աւելցած են անցած տարին։ «Իքտամ» դիտել կուտայ թէ, օսմ. երկիրներու մէջ թէպէտ չատ լաւ տեսակէ ծխախոտներ կը հատնին, սակայն դուրսէն գնող մը չըլլալով և Ռէժիին ալ չկրնալով աւելի բարձր գիներ տալ, ծխախոտի տեսակին պակասմանը ուշադրութիւն չըլլար։ Հիմա սակայն, երբ ամերիկեան նոյն Ընկերութիւնը Բաւալայի մէջ ծխախոտի քիլոյին 175 դրուշ (օսմ. ոսկին 180 դրուշէն) կուտայ, բայց ազարանքի աէրերը չեն ուզեր այդ գինով վաճառել, Անատոլուի ծխախոտներուն գիներն ալ հարիւրին 20 բարձրացած են, քանի որ ամերիկեան նոյն Ընկերութիւնը պարտաւոր է մեծաքանակ ծխախոտ գնել։ «Իքտամ» կը խրատէ նաեւ ծխախոտի մշակողները, որպէս զի սուտ խարդախութիւն չընեն իրենց գործին մէջ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՕՎԱՃՇԳԻ ՀՐԴԵՀԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գիւղացիներուն հիանալի անձնուիրութիւնը

Կիրակի լուսանալու գիշերը ժամը 8½ին Օվաճքի ժողովուրդը ընդհանրութեան երբ ցրուան գլուխը վերամկին տակ ուած մէկիկ մէկիկ կը քնանար։ Ամէն պատուանէ պատաւոյ մը կը լսուէր հասկնալի ուժով ձայնով մը «Փաղրիգան կը վառի կոր վազեցէ՛ք»։

Առաջին բոց մը արդէն լուսաւորած էր փողոցները ու ասոնցոր ժողովուրդին անցուդարձը կարծես դիւրացնելու համար ուրիշ բան չէր մնար ընելու, բայց միայն արագ կերպով մը հասնիլ հրդեհին վայրը։ Երկու վայրկեանէն արդէն բոլոր Օվաճքցին տաքվրայ էր։ Գիւղին երիտասարդութեան ամենէն ճարպիկները՝ առանց նիսաի առնելու իրենց գիշերուան հագուստը ու ցուրտին ոտակութիւնը, արդէն հասած էին հրդեհին մօտ, ու իրենց կարգին գործի սկսած։

Տասը վայրկեան վերջ կը հասնէր ջրհանիր քաշ երիտասարդներու անվեհեր ու ճարպիկ խումբը իր միակ ջրհանով մէջտեղի բացուածքէն օգտուելով, կայծակի արագութեամբ կը ուսուցը ու տարաբերութեամբ պատ Սիմոնին։ Գիւղին ու մանարանին խումբը, քերելով Վարի Գերեզման ու կելբասած տեղերուն երկանքը։ Քիչ վերի բուռն խումբանը հասաւ, նոյն իսկ 80 տարեկան կիներ, փութացած էին իրենց ամուսիններուն, ազգ, հարեւան ու ազգիկներուն օժանդակութեամբ ազատելու հրդեհին բոցերէն իրենց ապրուստի միակ բժիշկը եղող Հելվաճեան եղբարց այս մանարանը։

Մանարանը որ կէս փայտէն հրկայ չէնք մըն է, բոցերուն ու մեթին մէջ կարծես կորսուած էր այս պահուն։ Ժողովուրդը սակայն առանց նկատի առնելու իր առջեւ գտնուած դժուարութիւնները, մանաւանդ կրակին ոտակութիւնը, ինչպէս նաեւ ներերու ու պզտիկներու ներկայութիւնը սրանք կը տեսէին մանարանին չորիջ՝ իրարու վրայ կոխկռտելով արդէն մղուած էին բոցերուն մէջ, ու սկսած էին գերանները ու տախտակամածները քակել, կտրել ու տարդնել, փակով ամէն կողմ կրակի գերաններու գիծեր։

Հրդեհին այս առաջ առնէն քանի մը երիտասարդներ գերմարդկային էներգիով յաղթեցան հրդեհին կռնակի յարձակում մը ընել, ու խիստ զգուշաւոր չարժումներով վառած գերանները իրենց վրայ քաշելով սկսան առալ կրակ։ Այս պահուն ատենասրան մը՝ որ պատա Սիմոնին ըլլալ կը թուէր, սկսաւ գոռալ օդին մէջ կրաչիութիւն տա՛ք, քաջութիւն, նո՛ր ազարիկներ չո՛ւբ»։ Գործարանի հսկայ սաղարանը թէպետև ջուրով լեցուն էր, բայց ջրհանին մէջին պակասութիւնը զգուշաւոր արդէն մը եղած էր ջուրը իր նպատակին ծառայեցնելու։ Արդէն ժողովուրդին իրարանցմէն չատերը առանց կարեւորութիւն տալու կամ սպասելու ջուրի, կը ջնային ձեռքերով ու տաքերով մարելու կրակը։ Շատ մը ինիկներ ու աղջիկներ գոյլի պէս լափշտակելով իրենց տրուած կամ գետին նետուած գրոյներին կարապետները ու ապրանքները, մրջիւնի պէս կը տանէին ու կը դիզէին հրդեհէն քիչ հեռու բաց տեղ մը։

Գոմ մը կարծուեցաւ թէ կարելի չպիտի ըլլայ հրդեհին առաջը առնել, քանի որ հակառակ բուռն ջանքերու մանարանին փայտէն մասերը արագ արագ վառելու պատասխանատուութիւն ցոյց կուտային, ու հակառակ կողմէն

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ
Թարգմանեց ՔԱՆԻՄ
Ցանկապէս «Մանզումէ»ի համար
ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԻՐԱՐ ԱՐԵՍԸ
ԹՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻԹԵՐԸ
76—120

վստահելի փաստաբան մը չկայ։ Եղբայրը՝ Եսայի Ֆէրտինանտ արքիդուքսը իրեն համար չէ որ ծընէվէ գացեր է, այլ իր քրոջը՝ Լուիզ իշխանուհիին հետ տեսնուելու։ Իրեն հետ բաւ չիխօսիր, վասն զի Օր. Վիլհէլմին Ատամովիչն պատճառով սարինարի ի վեր աղէկ չեն իրարու հետ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 1 յունուար. — Ֆրանց Եսէֆ կայսրը իր կենդանագիրը նուիրեց Լամատորվի կոմսին։ Կէս օրին Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը 22 հրգիռոց սեղան մը տուաւ։ Որուն ներկայ գտնուեցան Կոլուխովոգի կոմսը, ռուս դեսպանը եւ դեսպանատան պաշտօնեաները։ Կէս օրէն ետքը Լամատորվի կոմսը ներկայացաւ Ֆրանց Եսէֆ կայսրը եւ հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով Կոլուխովգի կոմսին որ մինչեւ կայսրան ընկերացաւ անոր։

ԲԷՇԹԱ.— Հունգարիոյ նախարարապետ Մ. Ֆոն Զէչ, Տարեգլուխի առթիւ ազգական հուսկցութեան անդամները ընդունելով, յայտարարեց թէ երջանիկ է որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանդրութեան վերաբերեալ համաձայնութիւնը յաջողած է։ Ցարեց թէ այդ համաձայնութեան մէջ ա՛յ յաղթող կայ եւ ա՛յ ալ յաղթուած, և թէ երկու կողմին արդար շահերուն հիման վրայ հաստատուած է։ Մ. Ֆոն Զէչ յարեց թէ Հունգարիոյ կառավարութիւնը իր շահերէն եւ ոչ մէկը զոհած է, յարգելով հանդերձ Աւստրիոյ արդար շահերը։

ՊՈՒԴԱՊԷՇ.— Ռումանիոյ Երեսփ. ժողովը ընդունեց՝ Գուլկոթրիոյ հետ եղած առեւտրական պայմանագրութեան պայմանժամը մէկ տարի երկարելու առաջարկութիւնը։ Ինչ որ Գրրանիէին կողմէ ալ վաւերացած էր։

ԲԱՐԻԶ.— Հանրապետութեան նախագահը, այսօր, Տարեգլուխի առթիւ, չնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ստացաւ, գլխաւորաբար Վեհ. Սուլթանէն։

—Դեսպանական մարմինը ամբողջութեամբ էլիզէի պալատը գնաց։ Պապական նունցիան մնթէնեար Լարէնցէլի, դեսպանական մարմնոյն անունով, ողջոյնական ճառը արտասանեց։ Մ. Լուպէ չնորհակալութիւն յայտնեց եւ ճաշի վար դրաւ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, Տէլիի մէջ այսօր կատարուեր է Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան հանդէսը՝ իբրեւ կայսր Հնդկաստանի։ Հանդիսաւորապէս կարդացուեր է այդ իրողութիւնը ծանուցնող յայտարարութիւնը։ Բանակներու շքեղ ուսարան մը կը պարզէր։ Փառաւոր հանդէսներ կը կատարուին։

—Հնդկաստանի փոխարքան երեք տարուան ռոկա ատացաւ ոսվի փոխառութեանը համար։

—Բրեթորիայէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի առաջին ելմացոյցը հրատարակուեր է, որ գրեթէ հաւատարիշդ է։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսը, առաւոտ, ընդունեց Լամատորվի կոմսը որ յետոյ ճաշեց Կոլուխովգի կոմսին հետ եւ ապա այցելութիւն տուաւ Թուրքիոյ, Ֆրանսայի ու Իտալիոյ դեսպաններուն։ Ռուսական գործոց նախարարը, իրիկուան, ներկայ գտնուեցաւ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսին կողմէ իր պատիւ իրենց արուած սեղանին, որուն ներկայ էին նաեւ Ռուսիոյ դեսպանը ու բոլոր պաշտօնեաները, Կոլուխովգի կոմսը և ուրիշ անձնաւորութիւններ։ Ցեսոյ Լամատորվի կոմսը խորհրդակցութիւն մը կատարեց Աւստրիոյ Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովգի կոմսին և Վիէննայի ռուս դեսպան Բարնիաթ կոմսին հետ,

ՏՐԷԶԴԱՆ.— Բժշկական խորհրդակցութիւն մը հաստատեց թէ Սաքսոնիոյ թագաւորը ինֆլուէնցայէ կը տառապի եւ ոչ թէ թոքաբորբ։

—Տրէզդայի պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ արքայական հրամանագիր մը, որ մասնաւոր դատարան մը կը կազմէ՝ Սաքսոնիոյ իշխանին ու իշխանուհիին ամուսնական վէճին համար որոշում մը տալու պաշտօնով։

ՈՒԱՇԻՆԿԻՆ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Մ. Հէյ այսօր առացաւ Բռաձիլ նախագահին պատասխանը՝ Վէնէցուէլայի եւ ատրութեանց միջեւ եղած վէճը Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին ներկայացնելու առաջարկութեանը մասին։ Բռազիլ նախագահը կ'ընդունի այդ առաջարկութեան ընդհանուր ըսկզբունքները։ Այդ պատասխանը, այսօր, Լոնտոն, Պէրլին ու Հռոմ պիտի հաղորդուի։

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճիւմա կիւնիւ Սէլամլըգ բէսմը ալիսի Համիթիյէ ճամիի չերիֆինէտ իճրա պույրուլմուշ ապր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ. — Վեհ. Սուլթանը առիթ օր եւրոպական նոր տարին առթիւ, ընդունելութիւն մը կատարեց, որուն ներկայ էին դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, պատուոյ անդամներ եւ ֆրանս. գաղութին երեւելիները։

Գաղթականութեան երեսփոխան Մ. Լանրան օրուան պատշաճող ճառով մը բոլոր գաղութին երախտագիտութիւնը յայտնեց Վեհ. Սուլթանին, որ միշտ իր բարձր հովանիին տակ կը պահէ զիրենք և իր կայս. չնորհները պակաս չըներ, որոնց մէջ յիշատակեց մասնաւորաբար Շիշլիի ֆրանսական Լաթէ հիւանդանոցին չնորհուած ընդարձակ գեհին։ Ճառախօսը յիշատակեց նաեւ ֆրանսական գաղութին Մարթինիքի աղէտին ընձեռած եղբայրական օգնութիւնը։

Գործակատար Մ. Գապրիթ, պատասխանելով Մ. Լանրանի ճառին, ի վերջ հանեց Գալոյ Ֆրանսացիներուն ազնիւ և գթոտ զգացումները և վերջացուց բժշկի պարպելով Վեհ. Սուլթանին և Հանրապետութեան նախագահ Մ. Լուպէի կենաց համար։

—Աւստրիական դեսպան Գ. Ֆոն Քալիչէ ալ նոյն առտու ներկայ գտնուեցաւ Բերայի Սանդամարիա եկեղեցիին արարողութեանց, որմէ ետք պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարեց դեսպանատան մէջ, ուր աւստրիական Բարեսիրաց Ընկերութեան պատ Տօքթ. Զիկֆրիտ, դերմաներէն առանձնաութիւն մը ըրաւ խնդրելով դեսպանէն պատերազմական Աւստրիացիներուն և Մոնտենեռոյն չնորհաւորութիւնները հաղորդել իրենց տիրոջ Վեհապետին, Ֆրանց Եսէֆ կայսրը։

Դեսպանը պատասխանելով ազգերին ճառին յայտնեց Գալոյ աւտարեւմտեան վարժարանին յատուկ արտեան գումարին վրայ եղած յաւելումը, և աւելացուց Վեհ. Սուլթանին մէկ չնորհը, որով Գալոյ մէջ աւտարեւմտեան հիւանդանոցի մը հաստատման համար ընդարձակ գեհին մը կը նուիրուէր։ Դեսպանը վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Օսմ. Պետութեան և Աւստրիոյ վեհապետին կենաց, որուն՝ ներկաները «Հուրրա»ներով արձագանգ տուին։

—Չնորհաւորական արարողութիւններ կատարուեցան նաեւ միւս դեսպանատուներուն մէջ։

ՊԱՑՐԱՄԸ.—Սոֆիայէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պայրամին օրը, տեղին Իսլամները, ինչպէս նաեւ Սոպրանիէին իսլամ ազգաւորները, Միւֆթիի էֆ.ին ատանդութիւնը, օսմ. քոմիթէրութեան պաշտօնարանը գացած են, ուր ազօթքներ կատարուած են Վեհ. Կայսեր թանկագին կեանքին համար։ Օսմ. քոմիթէրը եռաքը ընդունելութիւն մը կատարած է։

—Պարսկական դեսպան իշխան Միրզա Ռիզա խան, Պայրամին օրը դեսպանատան մէջ ընդունեց Գալոյ պարսիկ գաղութին երեւելիներուն չնորհաւորութիւնները։

Ցունաց Պարարքն ալ չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպանին։

ՍԵՐԳ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐԸ.—Սկիւպի սերբական ընդհ. հիւպատոսը, Բուսէլիի Կայս. նահանգներուն ընդհ. քննիչին տուած իր մէկ այցելութեան միջոցին, չնորհաւորած է բարեհորոգումներուն գործադրումը և խնդրած է Ն. Վեհութենէն հաղորդել Վեհ. Սուլթանին թէ, ինք և օսմ. երկիրները գտնուող բոլոր սերբ պաշտօնատարները միշտ հաւատարիմ զգացումներ կը տածեն Վեհ. Կայսեր նկատմամբ։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՒՄԸ.—«Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը գրէ թէ, ծովային նախարարութիւնը Ճէնովայի Աւստրօ Նաւարանին յանձնարարած է երկու թորփիլանաձեւներ, հիւդ «Ակորտաթ» թորփիլանաւին ձեւով, որպէս Գոլիս եկաւ վերջերս ծովակալ Բալուսպա։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ Նահանգներուն ընդհ. քննիչ Հիւսէին Հիլմի Փաշայի վրայ խօսելով «Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ», կ'ըսէ թէ, անոր ցուցուցած ջանքերը և ի գործ դրած աշխատութիւնները գոհացուցիչ են։

—Հրաման ղրկուեցաւ նոյն նահանգներու զինուորական իշխանութեանց, որպէս զի, Հրահանգին արտադրութեան համաձայն, սահմանի զինուորներու գունդերուն մէջ ընդունուին ա՛յն քրիստոնեաները, որոնք կը փափաքին և ունին իրենցմէ պահանջուած յատկութիւնները։

ԹՈՒՐՔԻՀԵԼԼԷՆ աւեւտրական դաշնագիրը, կը գրեն Աթէնքէն, այսամսոյ վերջը հաստատուած է որ կնքուի, քանի որ երկուստեք անհամաձայնութեան ա՛ւ է կէտ չէ մնացած։

ՈԴԵԼԻՈ ԸՄԳԵԼԻՆԵՐԸ. — Կայս. բարձր Իրատէին հակառակ, դիմեռուններու մէջ օղի խմելու յանդգնող իսլամներուն անունները պիտի տրուի նագրուին մասնաւոր ատարի մը մէջ և խիստ ազդարարութիւն մը ըլլալէ ետք օղեվաճառներուն, որպէսզի իրենց այդ ընթացքը չեկրնեն, ազատ պիտի տրուի։ Կրկնութեան պարագային օգնմամբ 2 օր պիտի բանտարկուի, երրորդ անգամուն 50 դրչ. տուգանք պիտի տայ և այսպէս պիտի խստայ պատիժներուն տնմանք։ Եթէ ձերբակալուածներուն մէջ կառավարական պաշտօնեաներ գտնուին, իրաւունքը իրենց պաշտօնարաններուն լսեր պիտի տրուի։ Իրենց անունը սխալ ըսողներուն թոռերէն «Ինչուխտպէրներ պիտի ասնուին։

ԳԻՆԵՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը լսելով որ, հակառակ օրէնքին, դեռ տեղ տեղ մզկիթներու մօտերը գինետուններ կը գտնուին, հրամայեց բրաւ անմիջապէս գոցել այդ խանութները։

ՖԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Ցունաստան, Եգիպտոսի դէմ դրած քարանթիւնն 7 օրէն 5 օրուան իջեցուց։

—Աւազապահական Խորհուրդին որոշումով, Գէնատի

փլզ հով մը ալ աւելի ուժ կուտար հրդեհին՝ մանարանը իր ամբողջութեամբ չուտ մոխիր դարձնելու։ Բազմութիւնը իր յուսահատութենէն ակարանալու վրայ էր կարծես, երբ յանկարծ մէկ կողմէն երիտասարդներու նոր ուժ մը փրթելով կայծակի արագութեամբ խոյացան ճիշտ հրդեհի տարին վրայ, ու ակռան ահռաներով փոտաել մոր գերանները կարծք տալով ամենէն սոսկալի բոցերուն. հակառակ կողմէն ուրիշ ուժեր ալ միացան ասոնց, ճիշտ նոյն պահուն ճակատէն ալ քանի մը երիտասարդներ առաջնորդութեամբ պապա Սիմոնին իրենց ուժերը միացուցին առաջիններուն. ու այն տեսն ամէն մարդ համոզուեցաւ թէ՝ կրակը պիտի մարի։

Ժամ մը վերջը արդէն մարած էր կրակը, ու ժողովուրդը հանդիսա ու գոհունակ որոով մը կը պատրաստուէր մեկնելու, չմոռնալով մխիթարել անգամին ալ մանարանին վերին տեսուչ Միրան էֆ. Շերիմեանը որ խիստ զգածուած կ'ներեւէր հրդեհին այս տխուր պատուութեան առթիւ։

Գրեթէ բոլոր ներկաները մէյմէկ հեաքեր ընդունած էին հրդեհէն՝ գըլուխնուն, ձեռքերնուն կամ հագուստնուն ոչ, բայց ասիկայ բան մը չէր նպաստեր իրենց համար. քանի որ իրենց կանքերը ապարդիւն չէին մնացած ու յաջողած էին ազատել մանարանին $^3/_4$ մասը։ Զմռնամ քանելու որ հրդեհը մարած վարիչներին ալ քանի մը պատու կինիներ իրենց կերակուրի ջուրը սառ ու վազելով եկած էին, մուրին մէջ քանի մը անգամ իյնալով ելլալով միասին։

Կիրակի լուսնալուն պէս հասան Հելվաճեան եղբայրները ու Իւնիոնի իշխանի ներկայացուցիչը, քանի որ պատվագրուած էր մանարանը նոյն Ընկերութեան։ Իրենց առաջին գործը եղաւ քննութիւն մը կատարել հրդեհին պատճառած վնասներուն վրայ։ Այս առթիւ բոլոր Օվանէզցիներս ուրախ ենք որ Հելվաճեան եղբայրները խիստ սիրուն հեռատեսութիւնը ունեցած են ծանր գործարքութեան մը՝ ապահովագրելով մանարանը։ Մանարանը, մեր լսածին համեմատ 5000 ոսկի ապահովագրուած է եղեր. կ'ենթադրուի որ վնասը 1000 ոսկին չանցնիր, որով Իւնիոնի Ընկերութիւնը մեծ չահ մը ըրած եղաւ Օվանէզցիներու ճարտարութիւնը իր հաշուոյն գործածելով։ Կը յուսացուի սակայն որ Ընկերութիւնը պատուոյն 500 ոսկի պիտի տայ Օվանէզի աղքատ դասակարգին որոնք այս առթիւ բաւական վնասուեցան։

Միւս կողմէ, Հելվաճեան եղբայրներն ալ չպիտի մոռնան տրագ կերպով մը գործի սկսիլ ու նորոգելով վնասուած մասը, աւելի նախանձելի վիճակի մը մէջ դնել Օվանէզցոց այս սիրելի մանարանը։

ԿԱՐԱՊԵՏԻՑ ԷՍԿԻՏԵԱՆ

Օվանէք 18 Դեկ. 1902

ԱՐՍԼԱՆՊԷԿԷՆ էր գրեն մեզի Դեկ. 18 թուով.— «Այս կիրակի գիշեր Իզմիրցի նեղարվածառ Տիգրանի խանութը գողեր մտնելով 20 ոսկիի ապրանք վերցուցին՝ պզտիկ ծակէ մը իրենց դերը կատարելով։ Նոյնպէս Կարկառն Նազար աղայի խանութն ալ գողեր մտնելով զանազան ապրանքներ գողցան։

«—Գիւղացիք չորս հինգ հարնիքներու պատճառով չափաւոր ուրախութիւն մը կը վայելէին, բայց յանկարծ սուգի մը փոխուեցաւ ան։ Գիւղէ 10 վարկեան հեռու դեպի արեւելք, Վէյիսան ջրանցքին մէջ, Վէյիսանի Թովմասի վրայ գիւղերը գողեր յարձակելով, իրենց հրացանին ծայրը դռան ծակէն ներս կ'ուղղեն։ Խնդն Թովմաս կռահելով իր ընկերոջ Սեդրակին կ'ըսէ որ լոյսը մարէ, իր հրամանին կատարումէն ետքը գողերը չորս-հինգ հոգի ներս մանելով լեցուն ցորենի պարկեր հեղհեղեալ դուրս կը կրեն, իսկ Սեդրակ ու Ջաղացպանը առթիէն օգտուելով փախչիլ կը փորձեն։ Սակայն հաղիւ վերը օլոխին քով կը հասնին, Թովմաս գնդակի սոսկալի հարուած մը կ'ընդունի չարագործներէն իր գլուխուն, այնպէս որ գլուխն ու ուղեղը բոլորովին կը խորտակուին ու կը ցրուին. անկարելի էր ճանչնալ զայն, բարեբաղդաբար Սեդրակ կ'ազատի։ Գարնամին առաջին օրը լուսնալուն, Սեդրակ գիւղ կը վազէ և եղածները պատմելով, կառավարութեան լուր կը ղրկուի. ուրկէ քննիչներ գալով ոճիրին վայրը փութացին դիտնուութեան։ Ցորենի հարիւրները ջաղացքին մոտ գտնուող Զէյնէպ գիւղը առաջնորդեցին քննիչները, ուրկէ երկու գողեր ձերբակալուելով Իզմիր տարուեցան։ Այն օրը բոլոր իր բարեկամները ոգեկիր եղան ու իրկուան Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ հոծ բազմութիւնով։ Դեռ այս վիշտին ցուրտ տպաւորութիւնը չանցած, նոր իրինկունը ժամը $1^1/_2$ին հրդեհի սոսկալի աղաղակներ լսուեցան, չփոթութիւնը մութին մէջ կատարեալ էր, շարաթներով աւեղ ամենի փոթորիկին հետ, չեր գիտցուեր թէ ո՞ր կողմն է աւերիչ դէպքը։ Արսլանպէկցիք որ կրակի տունը լսելնուն կ'ապրին, անմիջապէս ջրհանը առնելով օգնութեան վազեցին գիւղին վարի ծայրը Մեսաքի գործարանին կից ան մը, ուր արդէն խառնիճաղանճ բազմութիւն մը կար, որոնք չուտ մը առաջքը առած էին հրդեհին»։ Վէվ.

ՍՈՍԿԱԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ.—Անցած չաբաթ օր, Սէլանիկի մէջ Շերէֆէֆանին, Ալի և Շոպան անուն երեք անձեր, յարձակեցան բանտերու անօրէն Սամի պէյի վրայ, երբ սովիկ հարցաքննիչ դատաւորին տեսակը կը մտնէր, և երեքը մէկանց 15 տեղէն վիրաւորեցին Սամի պէյը, որուն մահը վարկեանական եղաւ։ Ոճիրին պատճառները յայտնի չեն։ Ոճրագործներէն Շերէֆէֆանին ալ այս պահուն վիրաւորուած ըլլալով, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ.—Առջի գիշեր ժամը $3^1/_2$ին հրդեհ ծագեցաւ Գասարդիլ Սելանիկի նախկին կուսակալ Հաճի Հասան փաշայի ամարանոցին և ամբողջ շէնքը այրեցաւ։

ՌՍԱԿԱՀԱՏՆԵՐԸ.—Աչքի օր Ունգարեանի մէջ շարթեցին քաշկարցի Աչբրանուն անձին քանակը, որ 70 ոսկի կը պարունակէր։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կարելի չէ հաւատալ որ, աշխարհի վրայ կրնայ գտնուիլ մէկը, որ ուզէ գոնէ հատ մը գոհարեղէն չունենալ։ Սակայն ամէն մարդու արուած չէ, այդ թանկագին ընչեղէնին տիրանալ, քանի որ անիկա ամէնէն դժուար ձեռք ձգուող բաներէն մէկն է։

Սակայն գոհարեղէններու ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը տարեցայման կերպով դիւրացուցած է այդ դժուարութիւնը, սաեղծելով տարիկ վաճառման դրութիւն մը, այնպէս որ, այսօր ամէն մարդ կրնայ ծանրագին գոհարեղէնի մը տէր դառնալ, վճարելով պզտիկ գումար մը, ան է գոհարեղէնի մը համար, և մնացեալն՝ վճարելով ամսէ ամիս։

Ծանօթ ըլլալով ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը տարեցայման գերազանց յարգանքներուն գերեցիկութիւնը, ճաշակաւորութիւնը և ամենամեծ խնամքով պատրաստուած ըլլալը, վերջին նորաձեւութեանց և առանձնավոր վերջին նրբութիւններուն համեմատ, կը յանձնարարենք բոլոր անոնց՝ որոնք կաղանդի առթիւ կ'ուզեն գոհարեղէնի նուէր մը ընել մէկու մը, իրենց գնումին համար դիմել ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը, ուր անմրցելի գեղեցկութեամբ և ճաշակաւորութեամբ պատրաստուած ամէն տեսակ գոհարեղէններ պատրաստ կը գտնուին։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը այնչափ վստահ է իր ապրանքներուն ընտրութեանը վրայ, որ կը սահմանէ օ և է գոհարեղէն առ առնել, 10 % զեղչով, երբ մարդ տեսակցած կը գտնուի զբաղմական նեղութեան մը համար ծախել զայն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՍԿԻՏՍԱՐ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը վերջերս նոր օրինակ մը ցոյց տուաւ որ Թաղեցոց մէջ մեծ դժգոհութիւն յառաջ բերած է։ Ասիկ տարի մը առաջ կազմակերպուեցաւ այդ Թաղ. Խորհուրդը և առանձնապես ընտրուեցաւ Տիգրան էֆ. Եղեկիելեան, որ խոյսն իր հրամարականը զրկեց Ս. Պատրիարքին։ Ն. Սրբազնութիւնն յատուկ պաշտօնագրով մը մերժած ըլլալով, Տիգրան էֆ. մեաց անդամ և մասնաւոր առեւնապես Թաղ. Խորհրդոյ։ Արդարեւ Թաղ. Խորհրդոյ ամէն նիստերուն ներկայ չգտնուելուս, բան մը որ ամէն անդամի կը պատահի և չատ անդամներ ինչ ինչ պատճառներով, բայց երբ որ և է պարագայի մէջ հարկ եղնուելս իսկոյն իր ներկայութիւնը, փութաց Թաղ. Խորհրդարան և անցաւ գործին գլուխը։ Այս կարգէն էր մէկ քանի օր առաջ Յովհաննէս էֆ. Ունճեանի կապիտանութեան խնդիրը, որուն համեմատ յիշեալ բարեսէր անձը իր սեփական երկու տուները եկեղեցւոյ կը փոխանցէր։ Տիգրան էֆ. անմամբ գնաց Պատրիարքարան և այդ կապին գործադրութեան համար հարկ եղած ձեւակերպութիւններն անմամբ կատարեց և իրր առեւնապես ատարգրեց և կարգադրեց։ Մինչ Պատրիարքարանի մէջ այդ գործակալութիւնները կը կատարուեր և Ունճեան Յովհաննէս էֆ. ուղղեալ Պատրիարքական օրենսդիր կանոնագիր կը պատրաստուէր և ի՛ուղղուէր Թաղ. Խորհրդոյ առեւնապես Տիգրան էֆ. Եղեկիելեանի հասցէին, անդէն Թաղ. Խորհրդոյ հինգ անդամները կիրակի առաւօտ մը գումարուելով, և առանց նոյն իսկ բացակայ միւս երեք անդամներուն տեղեկութիւն տալու, Տիգրան էֆ. Եղեկիելեանը հրաժարած կը համարին և դիւանի ընտրութիւն ալ կատարելով կը տեղեկացրեն Պատրիարքարան նոր առեւնապետի, նոր առենադպրի անունները։ Հիմա Թաղեցին զարմանալով կը զարմանայ, թէ ինչպէս Թաղ. Խորհուրդը իր մէկ անդամին և նոյն իսկ առեւնապետին հրաժարականը ընդունուած հիշ համարի բոլորովին, իր իրաւասութեան դուրս ըլլալով, մանաւանդ երբ Ս. Պատրիարք Հայրը ԳՐԱՒՈՐԱՊԷՍ կը մերժէ անոր հրաժարականը։ Ո՞ր օրէնքին վրայ հիմնուելով Թաղ. Խորհուրդը, իր վրայ ծանրացած այս պատասխանատուութիւնն օգիբը պիտի ազատէ։ Ս. Պատրիարք Հօր մերժած հրաժարականը ինչպէս և ինչ համարձակութեամբ ընդունուած կը համարուի։ Ասանձ այնպիսի հարցումներ են որոնց բացատրութիւնը անհրաժեշտ է որ տայ Թաղ. Խորհուրդը՝ ինչպէս Պատրիարքարանին նոյնչափ ևս դիմք ընարող Թաղեցիին։

ՕՒ-ՄԷՆ

ՌՈՍՈՒԹՈՒԻ Ս. Խաչ Թաղի Թաղ. Խորհուրդի վերջին ընտրութեան համար կատարուած քուէարկութենէն, չորս անդամներ համեմատականի մնացած ըլլալով՝ այս ընտրութիւնն ալ տեղի ունեցաւ ամսոյս 1ին՝ 41 քուէարկուներով։ Ընտրուածներն են Տատուրեան Գէորգ, Փափազեան Սեդրակ, Սեթեան Նշան և Զիլինկիրեան Միքայէլ էֆէնտիները։ Այս ընտրութիւնը Քաղաքական Ժողովին կողմէ վաւերացուելով՝ վերջապէս նորընծայ թաղականութիւնը իր անդրանիկ դիրքը գտնելու ելած կ'ըլլայ, էջ. 15, և կատարեց դիւանի ընտրութիւնը հետեւեալ կերպով.—Գրիգոր էֆ. Շուշանեան՝ առենապետ, Սարգիս էֆ. Աղէկսեկեան՝ առենադպիր, Սեդրակ էֆ. Փափազեան՝ դանձապետ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ Հոգեւոր հովիւը Գասվան գացեր և հոգեւորապէս մխիթարեր է տեղւոյն ժողովուրդը։

ՄՈՒՇԻ Գոմ գիւղացի մի քանի ազգայնոց դատավարութիւնը վերջացեր է, հինգը դատապարտուեր և հինգը անպարտ արձակուեր են։ Ասանգ ամբաստանուած էին ազանութեան մը համար։

ԳԱՐԱՖԻԼԻՍԷԻ մէջ կրօնափոխութեան չարժում մը յառաջ եկեր է տեղւոյն ազգականց մէջ. սոր գլխաւոր պատճառն է ազգկանց հարիւրուն կողմէ պահանջուած մինչեւ 50 սակի «պաշլեգ»ի կամ կալանի դրամը։ Խնդրուեր է Պատրիարքարանէ որ այս յոռի սովորութեան դէմ Պատր. կոնդակ մը ղրկուի։

ԼՈՌՍի այսօրուան թիւը հրատարակուելու հետեւեալ հոս պարունակութիւնով.

Գնացող Ոսկիները՝ ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— «Մեռնիմ նէ խալըսեցաւ ըսէք»՝ ՊԵՐՆՄԻՆ.—Հովուուհին (Հիւանկենդէր)՝ ԱՇՏԱ.— Սուտաւէի այբուբէնը Լիլա.— Ո՞վ է Զմեռը՝ ԲԱՆԱԳՈՂ ԼՌՈՒԹԻՒՆԵԱՆ.— Նշանաւոր զրուցուած քներ՝ ԶԱՒԱՆ ՄՈՑՐԵԱՆ.—Սիրաս հե՛ռ տար (Սիրերգ)՝ ԽՆՈՒՆԼԷՆ.— Լաստիկներու փախուստը՝ ՖՈՆՕԿՐԱՖ.— ԴէսԴէն։

ՎԿԱՑՈՒԱԾ և պատաւաւոր ուսուցիչ մը, յանձն կ'առնէ տուներու մէջ մասնաւոր դասեր տալնելու, գիտական հիւղերու, Ֆրանսերէնի, հայերէնի և ընդհանուր ղրդացումի համար։

Դիմել «Մանզումէի» խմբագրատունը։

ՄՐԳԵՂԷՆԻ ՀԱՄԱՐ

(ՓՈՔՐԻԿ ԹԻԼՊԷՆՏՅԵԱՆԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ)

Աղնուասիրտ ու սրատաղուկ պատանի մը, Պ. Էմսն Թիլպէնճեանի մէկ մատուցումը, որով կ'ուզէր Հիւանդանոցի պղտիներն ալ բաժնեկից ընել կաղանդի մրգեղէններուն, այնչափ սիրալիր ընդունելութիւն մը կը գտնէ հեզեկեալ ժողովուրդին ամէն խաւերուն մէջ, որ ուրախութիւնով մը կը լեցնէ մեր սիրտը, տեսնելով որ այդ տեսակ գթասիրական զգացում մը, որ ատիճան խանդաղ սեր մը կ'արթնցնէ անոնց օրտին մէջ, դեպի անոնք, դեպի չքաւորը։

Երկու օրուան մէջ հաւաքուած նուիրատուութիւնները ամէն կերպով քաջալերական են արդէն, և մեծ յոյս ունինք որ, ան է զգացումի տեր անհատ, չպիտի զանց առնէ մասնակցելէ այն տեսակ նուիրատուութեան մը, — իր կարողութեանը չափով, — որուն սիրով ու ճշմարիտ հաճոյքով մը կը մասնակցին նոյն իրեկ համեստ օրապահիկ մը ունեցող ա՛ներ, ո՛չ թէ այնչափ անուններն գրել տալու համար լրագիրներին մէջ, այլ առաւելապէս մղուած գթասիրական ինքնաբուխ զգացումէ մը։

Բուխարիա պատանիի մը այնչափ պատաւեր կոչին գտած այս ընդունելութիւնը, իրեն արժանի դրուատիքով մը արձանագրելով, կը կարծենք թէ անոր օրինակը պիտի ըղձէ սիրաբ ամէնուն, մասնակցիլ տալու համար անխարիր այս նուիրատուութեան, զրրկելով իրենց վիճակին համեմատ նոյն իսկ ամենաչնչին գումար մը, զոր յաջորդաբար պիտի արձանագրենք նուիրատուին անունով։

Հաճոյքներուն էն մեծը չէ՞ մտածել —ինչպէս մեզի, նոյնպէս ամէն նուիրատուի համար,— թէ, սոր անոր հաճեստ նուէրներովը հաւաքուած գումարով մը, Հիւանդանոցի փոքրիկներն ալ պիտի վայելեն կաղանդին մրգեղէնները։

* *

Նախորդ ցանկին գումարը	55
Պարոններ և օրիորդներ	
Խաչով Խայրպէկեան	10
Խաչէն Խայրպէկեան	10
Պետրոս Թավշանճեան	5
Սօֆիա Այվէրիսիա	5
Լուիզ Այվեան	15
Երուանդ Գ. Տէլիրմէնճեան	10
Գարեգին Մ. Սէտէֆճեան	5
Վահէ Ն. Իւթիւճեան	5
Արամ Շահպազեան	5
Վահրամ Շահպազեան	5
Պերճուհի Ցարութիւնեան	5
Ա. և Զ. Գ.	5
Ս. Վարժապետեան	2
Ց. Պասմաճեան	2
Համբիկ Փիլիկեան	3
Լրագրավաճառ Զենոբ Իրէլճեան	5
» Ցարութիւն Հովիւեան	5
» Հայկէ Ծամակչեան	5
» Բենիամին Սաթճեան	5
» Արիս Ֆինճանճեան	5
Գումար	172

---

50 ԴՐՈՒՇ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆՈՎ

Հայերէնի, Տաճկերէնի և Ֆրանսերէնի տեղական պարկեշտ պատանի մը կը փափաքի 50 դրշ. շաբաթականով երկրորդական պաշտօն մը ստանձնել, վաճառատան մը մէջ։ Պատաւաւոր երաշխաւորութիւն, դիմել «Մանզումէ»ի ապարանը։

ԳԻՆԵՐԸ ՀԱՆՑՏԱՏ ԿԸ ՄՆԱՆ

Վերջացող չաբթուան մէջ սակերը թէև քիչ մը իկան, բայց չուտով վերըսացան իրենց նախորդ վիճակը, և հակառակ մէկ օր՝ տարգելիք առթիւ Եւ. Սակարանները և երկու օր ալ մեր սակարանին գոց մնացած ըլլալուն, դարձեալ բաւական գործառնութիւններ եղան արտաքոյ սակարանի, այսինքն Բերայի մէջ, և գիները հաստատեցան։ Օսմ. ռառնիարդ ռանդը իր ամէն կարգերով Բ. Դ. Դ. լաւագոյն վիճակի մը մէջ կը գտնուի, ինչպէս նաև ֆրանսական ու ապանիական և Թրանսվալը։ Միայն անգլիական քանսլիան է որ անդամալոյծ մնացեր է գտնուած տեղը։ Երբեմն, այսինքն պէրական պատերազմն առաջ ալ հիշ տար հաստատեր էր։ Օսմ. Թուղթերուն համար սակարանական ջղերը, բարձրութեան կարիք ունին։

ՊԱՐՈՒՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ամ. ռաչ. գաբ.	32—
» » էն եիւքսէք	32—02
» » էն աշաղը	31—35
Բուսէլի չըմէն. ռաչ. գաբ.	118—$^3/_4$
» » էն եիւքսէք	119—
» » էն աշաղը	118—25

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ռաչիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—55
Ժուխանա	1—35
Օպերիսարի Թրամվայ	493 -
Ասիւրանս	4—25
Գօրրօրասիոն	0—05
Գումրգրալ	0—09
Գրէսի Ֆոնսիէ էմիրասիէն	264—25
Լօրիսա	73—
Պանք Նասիոնալ ռը Կրէդ	414—
Թրանսվասալ	150—
Բրիթիշ Թանվիլիթը	491—
Անտաոլը չըմ ռաչիոնը	11—75

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղ.ուան	ղ. բր.
Գէյաղ մէտճիտիէ ֆարդը	108—01
Մէթալիք	103 -
Ինկիլիզ ալթունը	110—07
Ֆրանսէզ ալթունը	87—26
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—57

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 2 յունվար

Ինկ. էֆնամը Ինկ. լիրաը	92—75
Օսմ. » գաբանաը	28—75
» » Բ	31—63
» » Գ	56—25
Օսմանլը Պանգասը	13—75
Մըսրը Ֆոնդ. մութթահէրէ	107—
Պուլկար իսթիգրազը	95—
Ֆամպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25—36$^1/_4$
Թրանսվալ	6—
Շարթրէթ	3—65

Պերլին 2 Ցունվար

Բուսէլի չըմէնաքի. (մարգ)	125—
Լօնտրա իւզերինէ գասպիս	20—245

Բարիզ 2 Ցունվար

Ֆրնս էսկ. 3%ֆր.	99—85
Եէնի Օսմ. էֆնամը գաբանաը	29—60
Բուսէլի չըմէնաքիֆերի	121—50
Իթալիա էֆնամը	103—90
Բուխարիթ Թիւրք	502—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթթոման	477—
Սբանեալ	87—40
Թրանսվալ	154—
Էմիրասիէն իւնիֆիէ	108—80
Զարթրէթ	87—40

—

Վիէննա 2 Ցունվար

Լօնտրա իւզերինէ գասպիս	239—30
Բուսէլի չըմէնաքֆերի ֆր.	112—70
Օսմանլը Բէժի ռաչիոնը	334—

ԳԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	110—12$^1/_2$
Բարիզ 3 այ վասէ	22—80
Ֆիորէն Մանասէլի	21—70

ՄԵՑ ՄԸ ԱՉՔԷ ԱՆՑՈՒՑԷՔ

Որո՛ւ պէտք չէ՝ գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, սեղմիրան, փղկաղ և այլ ամէն տեսակ անհրաժեշտ պէտքերէ և զարդեղէններ, ինչպէս նաև նորելուկ ոսոցներ կանանց ու աղջոց համար. և ասոնք բոլորն ալ մաքսուր և թարմ ապրանք ըլլալով մեկեղ անմրցելի կերպով քիչ չահով կը ծախուին. ա՛ւր, դիտէ՛ք.

Կ. Պոլիս, մեծ տուկայ Քիւրքճիներու դրան կից 41-43 թիւ ԱԴԱՄ ՎԱՍՊԵԱՆԻ խանութը։

Դիմել նաև Ադամ Վարդեանի Սուլթան-Համամ Մխիթարի դրամատան դէմի 58 թիւ մասնաճիւղը, ուր պիտի գտնէք ձեր ճաշակը գահացնող դիմացնուն հագուստներ։

)(77)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

Դ. Արդ՝ այսպէս վշտերով՝ ինչպէս մխիթարիմ և կամ խաւարի տարակոյսներուն ո՞ր քանին հետ կեանքի յոյսին լուսաւորութիւնը խառնեմ. և կամ ո՞ւր կեցնեմ ոտքիս կրունկը, և կամ ո՞ր վատահութեան յատակ ալքերս, և այս ծիրանքներուս մէջ ի՞նչ տեսակ անդորրութեան ակնկալեմ և կամ ո՞ր ըղձալի դիւրութեան ձեռք կարկառեմ։ Որովհետև եթէ երկինքի բարձր ձեղունին (յատակ ալքերս) անկէ՝ Սադոմի կրակն անձրեւեց, ինչպէս ըսուած է. իսկ եթէ երկրի խոր յատակին, ասիկա իր յափշտակող կոկորդը բացաւ ու Դադանը կլլեց բանակներովը Ափիրոնի։ Եթէ փախչիլ յանդգնիմ Բռնղէն, գուցէ բանէ զիս վիշապը ահագին։

Եթէ գաղաններէ ոմանց հետ թափառիմ, անոնք փութկոտ են աւելի Սատանոյ ոգիին վրէժը խնդրելու ինձմէ, քան երբեմն Բեթելացի քրմարդի մանուկներէ Եղիսէի վրէժը։ Եթէ ամէն տեղ տարածուած պարզ օդին (յուսամ) անիկա չոչափելի խաւար եղաւ Եգիպտացիներուն, եթէ բարձունքի թաչուններուն՝ անոնք զոհի սպանդանոցը կանչուած են արիւնալաղխ դիակներ ուտելու. եթէ տկարներուն դէմ խիզախեմ, պարանները կը փաթթուին զիս. առիւծներու պէտք չունիմ։ Եթէ դիշատաղ արջերէն ազատիմ, արեան ծարաւի մոծակները պիտի պատահին ինձ։ Եթէ տեղ մը անհոգաբար նստիմ, անպիտան մժղուկները հրահրած կրակի ճարճատուն կայծերուն նման վրս պիտի մաղուին։ Եթէ մի եղջերուի եղջիւրէն փախչելով ազատիմ, մորմոքող մուներու անզոր ճանկերը զիս պիտի կեղեքեն։ Եթէ ամբարանոցներու ոնեակին խարշերը մանելով պահուրտիմ, մկրքի օրինակ եղող տարտկալի ու ողոտ գրաստերը զիս պիտի գանցնեն։ Եթէ արտի մէջ կենալ փորձեմ, չանճանճերու գունդը պիտի չրջապատէ զիս։ Զանց կ'ընեմ առաջ բերել զորաւոր զորքը խառնիճին ու ջրեակին (ոմանք մարախներ), ինչպէս նաև թանաւոր թրթուրները, անկնդան կարծուած մանրէները, որոր կարծուած (կամ ջուրէ կարծրացած) կարկուտն ու ապականող եղեամը, որոնք թէև արտաքին երեւոյթով անդէն ու խիստ նուաստ կը թուին, բայց երբ Աստուած ակնարկ մը ըրաւ, յանէա գոտղաբար ուժգնութեամբ զարկին, հանեցին, յաղթող կերպով հալածեցին հզաւրամարտաւանութիւնը Փռաւոնի ազգանութեան խիստ գաւազանին։ Ասանց նմանութիւնն են չարչարող թագուն պատիժներու որոնք չեն երեւար, գաղտնաբար կը մնասեն մեռցնելու ատիճան հոգին ասնչելով և զրկուելու պատճառ համար անօրէնութիւնը (հին) Եգիպտացոց։

Դ. Իսկ Դուն օ՛վ ամենակարող Արարիչը ամէնուն ու Տէրը բոլորին, ատելիներէ՞ս ա՛լ զանոնք հեռացո՛ւր. և ինձ կրկնապատիկ գթութեամբ ողորմէ՛, ձեռքդ երկնցնելով փրկէ հոգիս որ տարակուսած, գանակոծուած, շուարած ու մոռուան դատապարտուած եմ։ Որովհետև Դուն մինակ փառաւորուած Աստուած կը ճանչցուիս միայն, Հօր ու Սուրբ Հոգիիդ հետ, մինչեւ յաւիտեան. Ամէն։

Նոյն այն Հոգին ոգեւորեցէ մաղնանիներուն ու ոգեբուսան հեղինեանիներուն

Նո՛ր յաւելուածը։

Սրբի Խորենի Խոտ առ Աստուած։

ԿԹ. ԽՕՍՔ

ՀԻՄԱ ո՛վ Տէ՛ր ու Աստուած, զիս կերտող Մեծ արուեստաւորի ճարտար ձեռքիդ մէջ—մաքրող հոգւոյի մէջ եղածի նման — Քու սիրոյ խնամովդ միշտ կ'եռամ ու բնաւ չեմ զրաւուիր, կցուելու համար միշտ կը խառնուիմ ու երբեք չեմ միանար. տես ո՛վ երկնաւոր Արարածագործ, որ դիս կերտող ճարտարապետն ես, Մարգարէին յայտնի առակին համեմատ, պարապ տեղը յանցեցար ինձ համար ու չարութիւնս չհալեցաս. որ ինքնաբերաբար չարիացար ցիմարանալով՝ դեռէն խարուած ողորմելի խելագարի մը նման անկարգ խօսքեր ընել կը յանդգնիմ, ու այսպէսով՝ հաշուութեան հնար մը գտանել աւելի, պարքա՛ կ'ասեցնեմ։ Եւ որպէս զի յաւիտենական աշխարհին՝ ՀԷ պատրաստուած առնլանարանները՝ անծանօթ դէպք, անսովոր պատահմունք և անմման հանդիսաւորութիւններ չթողուին ինձ, բոլորովին անմոռաց պահեց հոս՝ իմ այս մարմնիս մէջ, մնացորդ մասը նախանոր արուած անէծքին, որուն փոքր ու անդնդան (վարը գրուած) ասորերէն, պէտք է մեծը հասեցնել։

Բ. Փորի մէջ ինքնաբերաբար գոյացած՝ ճապուկ չարժումով խաղցող տեսակ տեսակ ճիները. գաղանապէս կրծող աղիքի որդերը. կրակի նման այրող՝ թարախոտ ուռեցքները. բոցի պէս կծող կարմիր բշտիկները. անկերպարան անիծները, երամակներ՝ կսկծցնող, քերուընցնող, ողոտ ու քրտինքէ գոյացածներէ ոմանց (ոջիլ)։ Դիշերը կռուբռող դեւերուն ու խաւարտէրներու ինքնագլուխ զինուած բարբարոս գունդերուն նմանող տապատակը ուրիշ վայրենիներու (լու) որոնք արիւնկպակ գայլերու գազանութեամբ գլխահակ քալուածքով, մութ գոյնով, վար ծռած սրածայր կռացով—որ կարիճի խայթոցի կը նմանի — դմնդակ փուչով խոցոտածի նման՝ կը ծծեն, կը քաշեն խոնաւութիւնը արեան ու հանդիսաի անկողինը, յոգնութեան ատենը նարան կը դարձնեն։ Եւ երբ մէկը ձեռք երկնցնէ անոնց՝ վայրենական հառաչում մը քնելու համար, (մեռցնելու), չուտով կը զգան վտանգը ինքնին զոր ազդեցին մարմինին, և իսկոյն՝ իրենց լերկ փոքր հատակովը, թեւաւորի նման կը թռչին ու մարախի պէս սատակուելով, հոս հոն կը դեգերին, և դաւազաղուէներու խարեպատիր նենգութիւններով՝ խորամանկաբար կը խուսափին չատ մը փոխուստի ճամբաներու մէջ պտուտելով, որպէս զի մեռնելու երկիւղն ազատին։ Ու իրենց այնքան աղքատ ու չքնոտ անձովը՝ չէ թէ մինակ ռումիկներն ու խառնիճաղանճ ամբոխը, այլ հզօր ու ահագին մեծամեծներն անգամ կը փախցնեն, կը հանեն, կը տարագրեն իրենց ապարանքին վերնայարկի գահիկոնը, և կամ կ'ստիպեն զանոնք բացօթեայ տեղ պառկիլ. այն քաջարի անձինքը որոնք հին դպիրներու մէջ ամբոխներու իշխեցին, ժողովուրդներու տիրեցին ու ազգերու քաղաքներն առին, իրենց զօրաւոր ձեռքին պարտութիւնը իրենք իսկ կը վկայեն, խոստովանելով թէ, որովհետև մեծերուն (լուերուն) բռնութեան չկրցինք դէմ դնել, անոր համար փախչելով հոս հասանք։

(Շարունակելի)

ՀՈՍՀՈՍԻ ՆՕԹԵՐ

ԴՈՒՄ-ԴԱՖՈՒԻՆ ԲԵՐԱ

1902 Դեկտեմբեր 20ին էր...,

Այդ թուականը չատ լաւ կը յիշեմ և չատ ալեկ յիշելուս ալ մէկ գլխաւոր պատճառը սա է որ դեռ երեկ էր այդ օրը։ Ուստի ես մեղաւորս—ասկէ բաւական տարիներ առաջ արդար էի—քսան ընկալեալ սովորութեան! (mod. ancien) պէտք էր որ Բերայի կողմը անցնէի զուարճանալու, ուտելու, խմելու և առնելիք դանձելու համար։

Զմռնամ ըսելու որ ես, ձեր ծառան, վաճառատան մը Զէյթերու գանձումին պաշտօնեան եմ, 10 ղրուշ չաբաթականով, որուն կէսը կուտամ ու կէսն ալ «Նէյշընըլ բանք»ը ի պահ կը դնեմ. որպէս զի 600,000 տարի վերջը տքնութեան մը չնեմ ու ամենայն վհանձնութեամբ հատարակութեան նուիրեմ, ու մեռնելէս վերջը անունս փառաւորուի ի չորս ծագս... չնեմ աբսոլիմանիս։ Եւ որովհետև ես, որ հիմայ ձեր աչքերուն փուչ եմ, ապահովաբար ի վերին Երուսաղէմ չուտած գրագէտս, աչքերնուդ վարդը պիտի երեւամ...

Բայց ես Բերա երթալու խօսքեր մը կ'ընէի ու կ'ուզեմ ի վերին Երուսաղէմ կ'երթամ։ Անցեալ օր չեմ գիտեր որուն հարցուցի, բաւ թէ օդերը ցուրա և ալեկոծեալ ըլլալուն օդանաւ չի բռներ... Է՛հ չատ ազէկ մենք ալ ոտքով երթալ չենք ուզեր ա՛. որովհետև մեռնելն ալ հիմակ դժուար է, առաջ, այն հին բարի ժամանակները սանկ չէր, հիմայ քիչէն քիչ 12 հատ քահանայ. կէս երկոտասանեակ վարդապետ, երեք չորս եպիսկոպոս, անպատճառ հոգի պանիրի պէս պէտք է, ճամբորդութենէդ անտուկն ալ անպատճառ ընկուզեղեկ պիտի ըլլայ. էհ ո՛վ գիտէ, ճամբան չի կտրելու համար. բայց ես միաքս դրեր եմ ու կասկիս մէջ ալ յաւելուածական յոդուածով մը դրեր եմ որ, ինծի անպատճառ կէս գիշերին թաղեն... այն ատեն հարիւր առ հարիւր ապահով եմ որ 4 հատ մոթուլիներէն զատ մարդ չի պիտի գտնուի։

Գումգաբուէն Բերա՝. քիչ մը քիչ ճամբայ չէ հէ՞.. բայց ես որ անարծաթ Դամիանոսին ու Կոզմոսին ցեղէն եմ. ու սանկ տանոց մը անգամ չի կայ գրպանիս մէջ ու կամուրջէն ալ թռչելով չեմ կրնար անցնիլ, ճար մը, սանկ Եանքինանի գիւռ մը ընելու է. ինչ ընեմ, Աստուած իմ, գլուխս ու զանկս երկու ձեռքս մէջ առած կը սեղմեմ. ցաւցնելու, կտրելու տառիճան. էհ կարելի է եւէլ պոռնիբան մը կայ նէ դուրս ելլայ... անօգո՛ւտ։ Բայց անպատճառ երթալու եմ, կը սպասեն ինծի և եթէ երեք չորթիլիք ըլլա՛մ... ո՛հ, բայց ո՛չ, ո՛չ, անպատճառ պիտի երթամ. անպատճառ, յանկարծ նստած տեղէս հիշդ 16½ կանգուն վեր կը ցատկեմ, անանկ որ քիչ կը մնար. զլուխս ճղակոր դիպի ելլար.. առաստաղին դարնուելով. գիտէ՞ք և կամ կրնա՞ք գուշակել թէ ինչ էր գիւտս, գիւտ մը որ ապահովաբար միայն իմ հոչակաւոր գանկիս առակ կրնար ծնունդ առնել, բանմ. բայց նախ ընդունեցէք որ այս չատ մեծ սարափելիօրէն խոյոր բան է այս գիւտս, զոր եթէ ըսեմ ապահովաբար հիշդ 12 օր բերանիդ բաց պիտի մնայ, ոչ թէ քաջալա ուտելու համար, ապահովապէս, ո՛հ գիւտս... հօրմէս 20 կուտ փոխ պիտի ուզէի։ 3 ամիս պայմանաժամով, հակցա՞ք։

Սառկին խնդիրը լուծած էի։

Ալ հիմայ կարգը եկած էր սանկ չիք մը հագուելու, անտուկիս մէջ ունեցածներս ու չունեցածներս դուրս կը թափեմ, երկու հատ հին բալթօ, եամալը կօշիկ մը, 13 հատ մաշած գրաւաթ, չորս հատ օձիք, երկու հատ հին բանթօլօն, ճաքէթ մը իւղոտած օձիքով օրը գօլօնի պարապ չիմ մը, մազի սանար մը մէկ կողմը կոտրած, ճարթած հայելի մը ու ազէկ մը, հա՛ ներողութիւն, սխալեցայ։ Բայց, զարմանք. արդէօք ես ամէնը ի՞նս են, իմ սեփականութիւնս են... եթէ առաջէն գիտնայի վաճառատուն մը կը բանայի։ Ինչ որ է, կը հագուիմ և ուշ չմնալու համար ճամբայ կ'ելլամ, չմոռնամ ըսել որ ձեռքս ձեռնոց կար, բայց խօսքը մեջերնիս մնա ձեռնոցն էր։ Բալթօիս դուրսի գրպանները խել մը ճարտներէն ու Զէյթարէն լրագիրներ. ալ ձեռքս գուռազան ու ձախս հովանոց մը, որովհետև ամէնուն ալ ցուցնել կ'ուզէի որ ես՝ ամէն բան ունիմ. որովհետև եթէ ատանք չցուցադրեմ, ո՛վ պիտի գիտնայ որ ես թէ՝ հովանոց ունիմ թէ՝ գուռազան, թէ՝ ձեռնոց սնեմ թէ՝ կնիկ... ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, սխալ թաչիինակ, ու մինակ չունեցածներս ատանկ քիչ մը խելք բռնածը ու քիչ բան մըն ալ կուտ, բայց հոգս, առ երկուքն ա՛լ այն տեսակ տպրանքներ են որ դուրսէն չեն տեսնուիր։

Դռնէն դուրս ելայ ու աքղաղի մը քալուածքով և Ֆոսգեղի չոգենաւերուն պէս երերալով, մեր փողոցի ամրողջ դիցուհիներն ու պարուհիները. Օրիորդուհիներն ու Տիկնուհիները, ամէնն ալ արք և կանայք, ծերք և պղաչք ամենաչափուհատակի պատուհանները թառած են, իմ մեծավայել գնացքս դիտելու համար և քանտիտացու օրիորդներ, իրենց բերանին ջուրերն կը վազցունեն վրս, ի սեռ իմ հովկուլեան չիքութեանս։ Ցանկարծ... քան մը է ծայր կուտայ, ամէնն ալ մէկ բերան կը խնդան, ինչ կայ արդեօք, խարխնօղ կը խաղցունեն, բայց չէ՛ ինծի կը նային.. ես ալ կը նայիմ ինքինքիս... վա՛յ անիծից արմատ վա՛յ, փանթալօնս թերս հագեր եմ եղեր...

Տուն դարձայ ու այս անգամ ետեւի դուռնէն, չուզեցա կամուրջին գլուխը ատի... էօֆ, փա՛ռք քեզ Տէր. փա՛ռք քե՛զ... հա՛ չմոռնամ ըսելու որ ես Տիրացու ալ եմ, ո՛չ կառքի ատկ մնացի և ոչ ալ մէկու մը ընդհարեցայ, ուստ ինչո՞ւ կը խօսիմ, հապճեպ քալած ատենս, մէկը գետնը փռեցի, ալ չեմ գիտեր ինչ եղաւ, վաղուան «Մանդու